

Ressursdokument: ATOMVÅPEN I DAG OG FNs ATOMVÅPENFORBUD

Norge og atomvåpen:

Norge har ikke atomvåpen, men lar USA true med atomvåpen på våre vegne. Vi tar ikke avstand fra atomvåpen, og støtter førstebruk av atomvåpen i NATO. Norge regnes derfor som en atomvåpenmedskyldig stat og er blant mindretallet av verdens stater som har atomvåpen som en del av sin forsvarsstrategi.

FNs atomvåpenforbud og norsk politikk

V, KrF, SP, MDG, SV og R har alle vedtatt i sine partiprogrammer at de vil at Norge skal ratifisere FNs atomvåpenforbud. AP har vedtatt at det bør være et mål å signere traktaten. Til tross for disse vedtakene har utenriksminister Anniken Huitfeldt (AP) ved flere anledninger gått ut å sagt at Norge *ikke* skal signere FNs atomvåpenforbud.

AUF, Senterungdommen, Unge Venstre, Grønn Ungdom, KrFU, Rød Ungdom og Sosialistisk Ungdom støtter alle norsk tilslutning til FNs atomvåpenforbud.

Atomvåpen i dag:

Hvor mange stater har atomvåpen og hvor mange atomvåpen har de?

Ni land: Russland, USA, Kina, Frankrike, Storbritannia, India, Pakistan, Israel og Nord-Korea besitter til sammen nesten [13 000 atomvåpen](#). Russland og USA besitter omtrent 90 % av verdens atomvåpen, med mellom 5000 og 6000 våpen hver.

Hvor mye ødeleggelse kan dagens atomvåpen skape?

De to atomvåpnene som ble sluppet over Hiroshima og Nagasaki, hadde en sprengkraft på henholdsvis rundt 15 og 20 kilotonn TNT-ekvivalenter. Disse blir i dag ansett som “små” (low-yield). I dag er mange av de russiske og amerikanske atomvåpnene termonukleære våpen med en sprengkraft tilsvarende 100 kilotonn - og noen har enda sterkere sprengkraft. Dersom ett atomvåpen med sprengkraft på 100 kilotonn blir sluppet over New York City kan rundt 550 000 miste livet, ifølge nettsiden [NukeMap](#).

FNs atomvåpenforbud:

FNs atomvåpenforbud ble vedtatt 7. juli 2017 av 122 stater i FN. FNs atomvåpenforbud forbyr bruk, trusler om bruk, utvikling, produksjon, anskaffelse, besittelse, lagring, overføring, stasjonering, utplassering eller installering av atomvåpen, samt assistanse og oppmuntring til

noen av disse forbudte aktivitetene. FNs atomvåpenforbud er det første juridiske instrumentet for å forby atomvåpen og styrker på den måten normen mot atomvåpen.

Positive forpliktelser

FNs atomvåpenforbud omfatter også positive forpliktelser. Stater som har sluttet seg til forbudet (statsparter) og som under deres jurisdiksjon har innbyggere eller steder skadet av bruk eller testing av atomvåpen, skal gi bistand. Alle statsparter i posisjon til å gjøre det skal bidra i innsatsen til oppreisning og støtte til ofre, samt til opprydning av områder som er forurensset som resultat av bruk og testing av kjernevåpen.

FN-ledet møte om nedrustning og avskaffelse av atomvåpen

Det første statspartsmøtet til FNs atomvåpenforbud (der alle statspartene, de statene som har tilsluttet seg, møtes) går av stabelen 21. til 23. juni. Her skal partene diskutere fremgang i avtalen. På dette møtet forplikter statene seg til konkrete tiltak for å gjennomføre forpliktelser i forbudstraktaten. Det handler blant annet om forpliktelsen om å yte hjelp til ofre for bruk og testing av atomvåpen, begynne å utbedre forurensede områder og å universalisere traktaten. Statene skal også diskutere noen av forbudets tekniske detaljer, for eksempel sette en frist for total nedrustning av atomvåpen for atomvåpenstater som tilslutter seg forbudet.

Stater som ikke har ratifisert forbudet er invitert til å delta på møtet som observatører. Den norske regjeringen har i Hurdalsplattformen bekreftet at de skal delta som observatør på møtet. Den østerrikske diplomaten Alexander Kmentt er utpekt som president for møtet.

NATO og atomvåpen

Kritikere av FNs atomvåpenforbud hevder at norsk tilslutning til forbudet vil være uforenlig med NATO-medlemskap. Det stemmer ikke. Det er ingen juridiske hindre for at Norge som NATO-land tilslutter seg forbudet. NATO-medlemskap innebærer ingen forpliktelse til å støtte kjernefysisk avskrekking, og det er ingen automatikk at atomvåpen skal være en del av det militære samarbeidet i alliansen.

Det er ikke før i senere tid at atomvåpen har blitt en del av NATOs strategi. Først i 2010 kom begrepet atomvåpenallianse frem i NATOs strategiske konsept, etter mye press fra atomvåpenstatene. Siden da har begrepet utgjort et viktig retorisk virkemiddel for dem som tar til orde for modernisering og produksjon av nye atomvåpensystemer. Formuleringen har også blitt brukt av både amerikanske og europeiske ledere til å begrunne motstand mot FNs atomvåpenforbud.